

een paar jaar of korter in de modder der rivieren leven en dan herhaaldelijk vervellen.

Een poosje voor donker komen de nog niet geheel volwassen insecten uit 't water en zetten zich neer op rietstengels of andere waterplanten, om hun laatste vervelling te ondergaan, waarna hun kortstondig imagoleven aanvangt. In grootè zwermen gaat het dan door de ruimte, om reeds na enkele uren het leven te laten.

Lochem, Aug. '20.

H. GROOTHUIS.

VERBAND TUSSCHEN GROEIPLAATSEN VAN KIEVITSBLOEMEN EN GROND- SOORT.

HET artikel „*Het Bloemenlandje*”, voorkomende in de Mei-aflevering 1921 van „*De Levende Natuur*”, waarop mijn aandacht werd gevestigd, geeft mij aanleiding, een en ander mede te deelen over een mogelijk verband van de groeiplaatsen der *kievitsbloemen* en de *grondsoort*, een onderwerp, waaromtrent door mij reeds eenige jaren waarnemingen zijn gedaan.

Zooals in het bovenvermelde artikel is medegedeeld, komt de *kievitsbloem* o.a. voor onder Haren bij Groningen. Gevoeglijk kan daarbij worden genoemd het nabijgelegen Paterswolde, behorende tot de gemeente Eelde in de provincie Drenthe. Bij het uitgraven der bollen — niet om ze te vernielen, maar met het doel ze over te planten in den tuin der landbouwschool te Groningen — trok het mijn aandacht, dat de planten steeds in *klei* groeiden, hoewel de omgeving in hoofdzaak bestond uit laagveen.

Het bleek mij, dat in het laagveen bij Haren en Paterswolde plaatselijk *kleilagen* en *kleiaders* voorkomen, die naar alle waarschijnlijkheid daar aangeslibd zijn in vroegere tijden, toen het Reitdiep bij Zoutkamp nog niet was afgesloten en deze gebieden nog konden worden bereikt door hooge watervloeden van uit de zee. De *kleiaders* in laagveengebieden moeten in den regel worden beschouwd als volgeslibde rivier- of beekbeddingen.

In de maand April j.l. bleek mij bij een onderzoek ter plaatse, in gezelschap van den Rijkslandbouwconsulent J. H. Engelhardt, dat ook aan den westelijken oever van het Zwarte Water in Overijssel de *kievitsbloem* in *klei* groeit. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit ook wel het geval zijn langs de Overijsselsche Vecht, waar deze in het Zwarte Water uitstroomt en waar wel gelijksoortige *kleivormingen* zullen voorkomen als aan het Zwarte Water zelf.

In zuiver laagveen werd door mij — ook na veelvuldige nasporingen — *nooit* een *kievitsbloem* gevonden.

Op grond hiervan vermoed ik, dat het taai vasthouden van de *kievitsbloem* aan dezelfde groeiplaats verklaring kan vinden in haar groote voorliefde voor — of wellicht haar sterke gebondenheid aan — *klei*, bij voorkeur aan *vette klei*, — en dat in zeer veel moerassige weiden, geen *kievitsbloem* te vinden is, omdat daarin geen *kleilagen* of *kleiaders* voorkomen. Daardoor wordt ook aannemelijk, waarom de *kievitsbloem* aan de *uitmondingen* van de Overijsselsche Vecht en *niet hooger* aan de rivier schijnt te worden gevonden.

Mijn waarnemingen strekken zich echter slechts uit tot Haren, Paterswolde en den westelijken oever van het Zwarte Water. Het zal mij aangenaam zijn, als overeenkomstige waarnemingen ook elders worden verricht, ten einde mijn vermoeden omtrent het nauwe verband tusschen het voorkomen van *kievitsbloemen* en van *kleilagen* of *kleiaders* in moerassige weiden te kunnen bevestigen, of eventueel te kunnen weerleggen. Overzicht nemende van de tot heden bekende vindplaatsen van *kievitsbloemen*, lijkt mij de moge-

lijkheid niet uitgesloten, dat mijn hierboven uitgesproken vermoeden algemeene bevestiging zal vinden. Mocht dit het geval zijn, dan zou het veelvuldig voorkomen van kievitbloemen een aanwijzing zijn van de aanwezigheid van kleilagen of kleiaders ook in omgevingen, waar men deze — oppervlakkig beschouwd — allicht niet zou verwachten, en zou deze plant van praktische beteekenis worden voor beoordeeling van gronden.

Groningen, Mei 1921.

J. HEIDEMA.

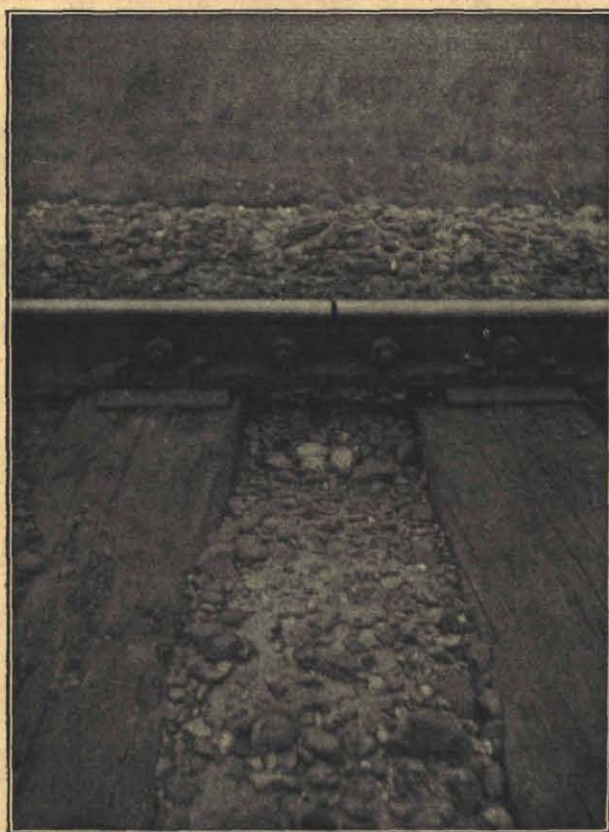
VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Een roekeloze Scholekster. — Hierbij doe ik u toekomen een foto van een nest van een Scholekster, liggende in het hoofdspoor tusschen Akkrum en Heerenveen, welk punt dagelijks door een veertigtal treinen wordt gepasseerd.

Hoe zal dat afloopen?

Ir. A. SCHWEERS.

Leeuwarden, 9 Mei 1921.

Een roekeloze scholekster.

Foto van Schulte Bernd 7 Mei 1921.

Kraaien en Merels. — Tegenover ons huis zit in een dakgoot een Merelnest. Nu woont er een paar huizen verder een kat. Deze houdt elken dag een flinke wandeling door de goten. Al gauw had ze het nest ontdekt. De ouden werden wel eens van de eieren afgejaagd maar, ze broedden rustig door. Tot er eindelijk een paar jongen kwamen. De ouden weerden zich dapper, tot er een paar hulptroepen in den vorm van kraaien kwamen. Nu was de kat in een oogenblik weg. Dit spel gebeurde zoo elken dag, en geen jong werd er door de kat gekregen. Tot eindelijk gistermorgen één, die niet erg vief was, de prooi van de kat werd. Net was de kat er weer, maar, omdat de jongen al goed vliegen konden bleven ze buiten het bereik van de kat.

Koolmeezennest. — Op het drukke Café „De laatste Stuiver” te Eefde, staan in den speeltuin 4 holle steenen palen. Een ervan is eens kapot geweest, maar toen

hij weer gemaakt zou worden, was er een stukje steen weg, en zoo bleef er een gaatje. Hierdoor komt de koolmees nu bij z'n veilig opgeborgden nest. Een ander zit in de brievenbus van het wijkgebouw te Gorsel. De bus is halverwege dicht geplakt met een strookje waarop: S. V. P. Geen brieven in de bus doen, maar bellen.

Zutphen, Markt 73.

CH. BEHRENS.